

Statnett
firmapost@statnett.no

Dato: 1.2.2019
Vår referanse:

Deres referanse: 18/01329

Forslag til Retningslinjer for utøvelse av systemansvaret - Hørings svar fra Agder Energi

Vi viser til høringsdokument datert november 2018 med forslag til retningslinjer for utøvelse av systemansvaret for §§ 5, 6, 8, 8a, 8b, 14a og 21.

I høringens innledning vises det til at det overordnede formålet med bestemmelsen om retningslinjer er å sikre at systemansvaret forvaltes åpent og samfunnsmessig rasjonelt, samt at prinsippene for utøvelse av systemansvaret etterleveres. Det pekes videre på at målet med de nye retningslinjene er å øke forutberegneligheten for aktørene ved systemansvarliges bruk av enkeltvedtak og systemkritiske vedtak.

Innledningsvis finner vi også grunn til å minne om §4 d) i Forskrift om systemansvaret i kraftsystemet som sier at Systemansvarlige skal *i størst mulig utstrekning gjøre bruk av virkemidler som er basert på markedsmessige prinsipper*. Som dette høringsdokumentet viser er det på de fleste områdene etablert en god praksis med markedsmessige løsninger. Men det er fortsatt unntak som vi hadde håpet at Statnett nå i dette første utkastet til retningslinjer hadde benyttet anledningen til å forbedre og videreutvikle egen praksis. Dette er i hovedsak knyttet til bruk av systemkritiske vedtak, og vi vil kommentere disse mulige forbedringene under aktuelt punkt.

Før vi gir våre kommentarer til de enkelte deler av forslaget vil vi henstille til en oppdatering av begrepsbruken. Vi ser at Statnett konsekvent bruker regionalnett i tråd med ordlyden i dagens forskrift. Selv om det er kort tid siden forskriften ble oppdatert har forberedelsen til innføring av de europeiske regelverkene medført at bransjen nå benytter begrepet regionalt distribusjonsnett og oppfordrer derfor også Statnett til å gjøre det i sine retningslinjer.

Vi vil i det følgende gi våre kommentarer til enkelte deler av forslaget som vi mener vil styrke det overordnede formålet med retningslinjene.

§ 5 om flaskehals og budområder

3.1.2.1 Første ledd

Statnett sendte 4.januar 2019 ut en endret tekst til retningslinjene på dette punkt hvor andre ledd nå skal lyde "Systemansvarlig håndterer flaskehals på transformatorer mellom distribusjonsnett og regionalnett/transmisjonsnett forutsatt at det finnes tilgjengelige regulerkraftbud i distribusjonsnettet som kan avlaste flaskehalsen, og systemansvarlig er varslet om flaskehalsen på forhånd." Vi er enig i at dette er en bedre beskrivelse av dagens praksis enn første tekst som kategorisk slo fast at "Systemansvarlig håndterer ikke flaskehals i distribusjonsnett". Samtidig vil vi påpeke at dagens forskriftstekst kun opererer med ett systemansvar. Vi imøteser en fremtidig avklaring av DSO-rollen slik at praksis og ansvar på dette området kan tydeliggjøres og forbedres.

3.1.2.2 Annet ledd

Statnett foreslår 2 alternative praksiser avhengig av hvor omfattende endringen i budområdene er. Vi har ingen kommentarer til alternativ 1 som i hovedsak er styrt av et omfattende og felles europeisk regelverk (CACM). Når det gjelder alternativ 2, er vi enig i at mindre endringer som har ubetydelig konsekvens for naboland bør kunne gjennomføres med en forenklet og raskere behandling. Men vi er ikke enig i at det som hovedregel er behov for å benytte *systemkritisk vedtak* for å fastsette budområder i slike tilfeller. Eksempelene som trekkes fram er nye ledninger, nytt forbruk eller produksjon. Slike forhold vil jo normalt være kjent i lang tid i forveien og alt ligger til rette for at Statnett her kan benytte *et ordinært vedtak*. Dersom det *unntaksvis* skulle oppstå en ekstraordinær situasjon antar vi at foreslått praksis knyttet til forskriftens tredje ledd (3.1.2.3) vil være dekkende. I et slikt tilfelle innser vi at bruk av systemkritisk vedtak kan være nødvendig (selv om en utstrakt utbygging av nettet nå forhåpentlig reduserer behovet for dette virkemidlet).

§ 6 om fastsettelse av handelskapasitet

3.2.2.1 Første ledd

I retningslinjene henvises det til en metode for å fastsette handelskapasitet mellom budområder basert på Net Transfer Capacity (NTC) og til en sikkerhetsmargin (transmission reability margin, TRM) uten at begrepene forklares og beskrives nærmere. Vi oppfatter at dokumentet "Principles for determining the transfer capacities in the nordic power market", sist oppdatert 11.12.2018 og offentliggjort på NordPool sin hjemmeside, gir en oppsummering av dagens praksis. Dette dokumentet henviser også videre til Systemdriftsavtalen med de øvrige nordiske TSOene som ytterligere beskriver hvilke prinsipper som benyttes. Vi synes derfor at retningslinjene i det minste bør ha en henvisning til førstnevnte dokument, samt en beskrivelse av hvem som har ansvar for oppdatering og offentliggjøring av dokumentet.

For å gi en høyest mulig handelskapasitet bør retningslinjene også fokusere på at benyttet sikkerhetsmargin (TRM) skal være så lav som mulig hensyntatt kravene til forsyningsikkerhet. Vi forventer at de historiske TRM som er benyttet kan reduseres i framtiden når MACE tas i bruk og det i større grad er mulig å kontrollere/balansere kraftflyten mellom prisområdene, og henstiller til at også retningslinjene reflekterer dette.

Til det siste avsnittet i retningslinjene om handelskapasitet til intradag-markedet setter vi pris på praksisen med fortløpende korrigeringer for endringer i flytforhold etc. For også å tydeliggjøre intern praksis overfor aktørene etterlyser vi en mere presis beskrivelse av hvordan dette ivaretas i løpet av driftsdøgnet, for eksempel om det er interne rutiner for oppdatering minimum hver time el. lignende.

3.2.2.2 Annet ledd.

For den daglige publisering er det angitt et tidspunkt for publisering. Dette bør også inkluderes for ukesprognosen (normalt hver fredag innen kl. 10?).

Et område som også bør inkluderes er rutiner og praksis med å publisere prognoser for handelskapasitet. Dette ble påpekt av flere aktører i forbindelse med siste høring av forskriften og i NVE-rapport 56-2018 oppsummerte NVE: "*NVE støtter aktørene i at systemansvarlig bør tilstrebe å publisere prognoser for handelskapasitet. Det nærmere innholdet i retningslinjene skal utarbeides av systemansvarlig*". Vi savner denne beskrivelser og oppfordrer Statnett til å inkludere dette.

§ 8 om anmelding

I forslaget er det tatt med en vurdering av om resulterende ubalanse er akseptabel. Vi antar at det her henspeiles til Statnetts praksis med utarbeidelse av en månedlig rapport hvor alle aktørene tildeles en fargekode avhengig av hvor store ubalansene har vært. For å tydeliggjøre retningslinjene bør kriterier som benyttes ved utarbeidelse av disse rapportene inkluderes, eventuelt en henvisning til hvor kriteriene finnes.

§ 8a om planlegging av produksjon

I vedlegg til retningslinjer for fos § 8a er det på side 38 et eget avsnitt om rapportering av systemdata, som igjen viser tilbake til retningslinjene for andre og tredje ledd. Slik teksten står nå er det uklart hva som menes. Dersom det er mulig bør det heller tas med en tilleggstekst under andre og tredje ledd, for eksempel ved å supplere andre ledd med "...sendes ny produksjonsplan *inkludert systemdata*..." dersom det er det som menes.

§ 8b om planlagt effektregulering

Produksjonstilpasning.

I NVE rapport 56-2018 som oppsummerte høringsuttalelser og presenterte endelig forskriftstekst skrev regulator blant annet følgende om produksjonstilpasning: "*Flere av høringsinstansene etterlyser nærmere presisering av når systemansvarlig kan gi pålegg om produksjonstilpasning og at det bør forskriftsfestes en plikt til å betale kompensasjon. NVE presiserer at en nærmere beskrivelse av kriteriene og vurderingene som ligger til grunn for pålegg om produksjonstilpasning skal fremgå av retningslinjene. Når det gjelder kompensasjon er NVEs vurdering at det i dag ikke foreligger en god løsning for hvordan kompensering ved produksjonstilpasning skulle utformes. NVE vil vurdere å utrede denne problemstillingen nærmere.*"

Slik retningslinjene nå fremstår er det fortsatt ikke gjort noe forsøk på å finne en god løsning på en markedsmessig kompensasjon ved bruk av produksjonstilpasning. Vi beklager det og vil nok en gang henstille til en mer samfunnsmessig rasjonell løsning på dette området. I tilfeller hvor for eksempel godt regulert vintervann må selges i lavpris-perioder, eller at flomtap framtvinges i et vassdrag for å oppfylle vedtatt produksjonsvolum, bør det være mulig å finne relativt enkle løsninger på å beregne en "spesialpris" på regulert volum. Dette bør inkluderes i retningslinjene.

På side 24 er det listet opp noen forutsetninger som legges til grunn ved bruk av produksjonstilpasning i overskuddsområder. Det første kriteriet er knyttet til installert produksjonskapasitet. Det framgår ikke hvorfor dette er valgt. For oss synes det mere logisk å benytte planlagt/forventet produksjon. Det samme spørsmålet gjelder også punktet om at fordeling av produksjonstilpasning til balanseansvarlig aktør baseres *på installert effekt*.

§ 14a om rapportering av anleggsdata ved idriftsettelse

I høringsdokumentet vises det til at foreslåtte retningslinjer er basert på dagens fos regulering og de vedtakene om håndtering av anleggsdata som nå er fattet av NVE. Det henvises også til at nye EU - regelverk kan føre til endringer i rapporteringsplikt – og omfang, og dermed gi behov for fremtidige endringer av disse retningslinjene. Vi vil også henviser til NVEs varslede del 3- av forskriftsendringer av systemansvarsforskriften som skal berøre eventuelle endringer av ansvarsfordeling mellom DSO-TSO. Vi imøteser en større avklaring på dette området, og ser fram til at en fremtidig rapportering vil kunne dekke alle aktørenes behov. Ved å utnytte Fosweb slik forskriften og retningslinjene nå legger opp til, bør dette i fremtiden kunne bli en datakilde som

også aktørene kan utnytte. En forutsetning for å få dette til er at også aktørens behov kan fanges opp i den pågående utviklingen av Autofos. Vi imøteser første versjon av Autofos som snart presenteres.

I forhold til rapportering av anleggsdata mellom TSO og fremtidige DSO-er har vi forstått det slik at dette også er omfattet KORRR-direktivet som gir DSO visse rettigheter mhp. tilgang til data (KORRR art. 12-17). Dersom dette er relevant bør sammenhengen beskrives i retningslinjene.

For nye produksjonsanlegg (> 1MW) som kreves innrapportert i Fosweb, mener vi at alle anleggsdeler av vesentlig betydning for systemdriften bør innrapporteres fram til grensesnitt med nett, inkludert generatorkrafttransformatorer og strømbegrensende komponenter for produksjonsanlegg tilknyttet spenningsnivå mindre enn 30 kV. Enlinjeskjema bør inneholde informasjon om strømbegrensende komponenter av betydning for systemdriften. Også data om avledere bør inkluderes i rapporteringen.

I forhold til den foreslått Fosweb-parameterlisten er det flere felt med opplysningen "Parameteren er ikke obligatorisk å rapportere". Sidene disse dataene ikke er obligatoriske å rapportere antar vi at disse dataene enten er vanskelig å innhente data på, eller har data av begrenset betydning for systemdriften. Vi foreslår derfor disse feltene fjernes.

Videre ser vi at Fosweb-parameterlisten ikke har felt for rene pumpestasjoner. Pumpestasjoner med større (vannkraft) pumpeaggregater tilknyttet regionalt-distribusjonsnett bør med, da disse kan ha egenskaper av betydning for systemdriften.

For måletransformatorer (spenning/strøm) synes vi det er en mangel at ikke data om de enkelte målekjerner er inkludert. Tilsvarende gjelder for nøyaktighetsklasse.

Med hilsen
Agder Energi AS

Unni Farestveit
Konserndirektør Samfunnskontakt

Trygve Døble
Spesialrådgiver